

Pagrindinės žinutės:

- Investicijos taps pagrindiniu pasiūlos veiksniu, skatinančiu ekonomikos augimą 2018 metais.
- Darbo rinka ir toliau kais, tačiau lėtesniu tempu.
- Pirmą kartą nuo 1990 metų patvirtintas 2018 metų valdžios sektoriaus biudžetas sudaro 0,6 proc. BVP perteklių, tačiau šis perteklius nėra pakankamas, kad projektuojama fiskalinės politikos kryptis būtų anticiklinė.
- Valdžios sektoriaus bendroji skola iš lėto mažės.

Makroekonominė perspektyva

Dėl pagerėjusios tarptautinės ekonominės aplinkos 2017 m. Lietuvos ekonomikos augimas pastebimai pagerėjo. Numatomas lėtesnis Lietuvos rinkos pagrindinių prekybos partnerių prekių ir paslaugų importo paklausos augimas gali lemti lėtesnį 2018 m. Lietuvos eksporto augimą. Visgi, investicijos turėtų tapti pagrindiniu pasiūlos veiksniu, skatinančiu ekonomikos augimą 2018 m. Numatoma, kad ES fondų įplaukos, kurios sumažėjo 2016 m. ir neatsigavo 2017 m., turėtų didėti 2018 m. ir prisidėti prie tolesnio investicijų augimo, kuris trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu stiprins ekonominę plėtrą. Tikėtina, kad užimtumas mažės, nes darbo jėgą paliekančių asmenų skaičius bus didesnis nei ją papildančių. Dėl darbo jėgos trūkumo numatoma, kad darbo užmokesčio sąnaudos augs sparčiai, bet lėčiau nei pastaraisiais metais. Infliacija šalyje lieka aukšta, bet bus mažesnė nei 2017 m. Tikėtina, kad 2017 m. infliacija pasieks 3,7 proc., o 2018 m. turėtų sumažėti. Pagal Lietuvos banko 2017 m. gruodžio 19 d. paskelbtas prognozes numatoma, kad pasaulinių žaliavų kainų augimas ateinančiais metais sulėtės, o 2017 m. akcizų padidėjimo poveikis kainoms 2018 m. susilpnės, todėl prognozuojama infliacija 2018 m. sudarys 2,6 proc.

Trumpojo laikotarpio fiskalinė perspektyva

Dėl „Socialinio modelio“, kaip struktūrinės reformos, laikinai didesnių išlaidų 2017 m. buvo patvirtintas deficitinis bendras valdžios sektoriaus balansas. Tačiau dėl pajamų plano viršijimo ir mažesnių ES fondų bendro finansavimo išlaidų, metinis rezultatas gali būti perteklius, artimas 0,4 proc. BVP. Pirmą kartą nuo 1990 m. Seimas patvirtino 2018 m. valdžios sektoriui priskiriamus biudžetus, kurių nominalus perteklius siekia 0,6 proc. BVP, tačiau šis perteklius nėra pakankamas, kad projektuojama fiskalinės politikos kryptis būtų anticiklinė (2 pav.). Lietuvos fiskalinės institucijos analizė rodo, kad yra teigiama rizika, jog 2017 m. nominalus balansas gali būti geresnis nei Finansų ministerijos įvertis, o 2018 m. tikėtina neigiama 0,1 proc. BVP rizika, kad 2018 m. nominalus perteklius bus mažesnis. Tai reiškia, kad pagal *ex-ante* įvertinimą, struktūrinio balanso postūmis yra neigiamas (1 pav.) ir yra rizika, kad bus nesilaikoma nacionalinės fiskalinės drausmės taisyklės.

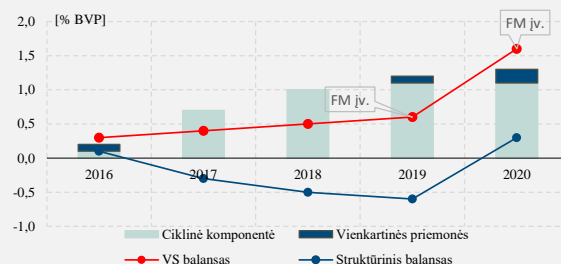
Vidutinio laikotarpio fiskalinė perspektyva

Vidutinio laikotarpio tikslas, nustatytas iki 2018 m. (struktūrinis 1 proc. BVP deficitas), buvo pasiektas 2014 m. ir nuo to laiko nuo jo nebuvo nukrypta. Finansų ministerija projektuoja, kad 2020 m. bendroji skola turėtų sumažėti iki 35,4 proc. BVP (3 pav.).

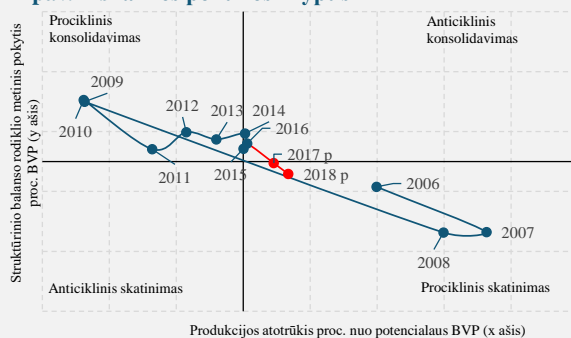
Fiskalinė sistema ir nacionalinės fiskalinės drausmės taisyklės

Nacionalinės fiskalinės drausmės taisyklės yra įtvirtintos Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame ir Fiskalinės drausmės įstatymuose ir turi dvi funkcijas: makroekonominio stabilizavimo ir fiskalinio tvarumo. Kai ekonomika yra virš potencialaus BVP, net jeigu esamas ir projektuojamas struktūrinio valdžios sektoriaus balansas yra geresnis nei vidutinio laikotarpio tikslas, fiskalinės drausmės taisyklė reikalauja, kad struktūrinis postūmis būtų teigiamas skirtumas tarp kitų metų projektuojamo ir einamųjų metų įvertinto struktūrinio balanso turėtų būti bent 0,1 proc. BVP. Kai šalies ekonomika yra žemiau savo potencialo, fiskalinės drausmės taisyklė siūlo įgyvendinti fiskalinį skatinimą. Gerai laikais nacionalinė fiskalinės drausmės taisyklė yra griežtesnė už ES fiskalines taisykles ir laisvesnė blogais laikais. Taisyklės yra sudarytos taip, kad pakilimo metu būtų galima sukurti pakankamą fiskalinę erdvę, kuria būtų pasinaudojama nuosmukio metu vykdant skatinančią fiskalinę politiką.

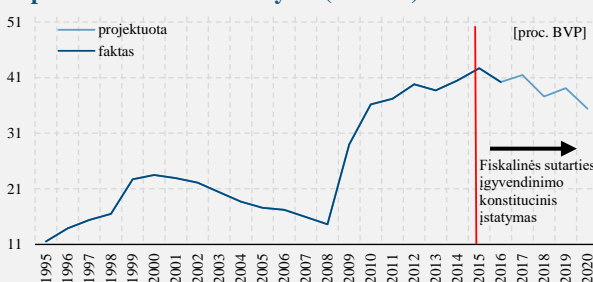
1 pav. Struktūrinio balanso raida 2016-2020 m.

2 pav. Fiskalinės politikos kryptis

3 pav. Skolos ir BVP santykis (% BVP)

Pagrindinių rodiklių prognozė

Rodiklis	Šaltinis		2016	2017 p	2018 p	2019 p	2020 p
Realaus BVP augimas	FM	[pokytis, %]	2,3	3,6	2,9	2,5	2,4
Produkcijos atotrūkis	FM	[%]	0,7	1,7	1,6	1,1	0,5
Produkcijos atotrūkis	IFI	[%]	0,2	1,6	2,4	2,6	2,6
VS balansas	FM	[% BVP]	0,3	0,1	0,6	0,6	1,6
VS balansas	IFI	[% BVP]	0,3	0,4	0,5	-0,4*	0,0*
VS bendroji skola	FM	[% BVP]	40,2	41,5	37,6	39,1	35,4
VS bendroji skola	IFI	[% BVP]	40,2	38,5*	37,1*	35,9*	34,5*
VS struktūrinis balansas	FM	[% BVP]	-0,1	-0,7	-0,1	0	1,1

Šaltiniai:

FM: 2018 metų Lietuvos biudžeto projektas, 2017-10-17.

IFI 2017 m. ataskaita: 2018 metų valdžios sektoriaus finansinių rodiklių vertinimas, 2017-11-15.

* IFI projekcijos 2017 m.: Valdžios sektoriaus finansų tvarumo ataskaita, 2017-06-20.

p – prognozė / projekcija.